

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NISSUMSKE

COORBOGER

Chas. E. Smith, N.Y.

NISSUMSKE AARBØGER

1937

UDGIVET AF
NØRRE NISSUM SEMINARIUMS
ELEVFORENING

UNDER REDAKTION AF
JOHANNES HEJBØL
SEMINARIELÆRER

M. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
STRUER 1938

INDHOLD

1. Indre Missions Skolevirksomhed i Nørre Nissum gennem 50 Aar. Af *Johs. Hejbøl* 5
2. Minder fra de første Aar i Nørre Nissum. Af fhv. Kinamissionær *J. Emil Jensen*, Skjern. 16
3. Nogle Minder om Pastor Ad. L. Hansen. Af pens. Lærer *J. Gr. Pinholt*, Hove. 22
4. Nørre Nissum i Fortid, Nutid og Fremtid. Festtale ved Elevfesten 1937. Af *Johs. Hejbøl*. 26
5. Kantate ved Nørre Nissum Højskoles 50 Aars Jubilæum 1937. Af fhv. Forst. *Ludv. Olsen*. 30
6. Aaret, der svandt. Af Forstander *P. C. Gjelstrup* 34
7. Dimittenderne 1937. Ved Red. 43
8. Af Aarets Dagbog. Ved Red. 46

A. L. Hausman

INDRE MISSIONS SKOLEVIRKSOMHED I NØRRE NISSUM GENNEM 50 AAR

EN OVERSIGT

Af Seminarielærer Johs. Hejbøl (21)

Naar Navnet Nissum er blevet landskendt, skyldes det to Ting, dels Naturnavnet Nissum Bredning, hvis Bølger beskulpter Sognets Nordgrænse og er stærkt medvirkende til at give Egnen dens ejendommelige Naturskønhed, dels det, at der blev Indre Missions Ungdomsskolevirksomhed grundlagt for 50 Aar siden.

1. HØJSKOLEN

Den initiativrige unge Præst Ad. L. Hansen, som kaldedes til Sognepræst i Nr. Nissum 1886, havde allerede som Kapellan i Heldum ved Lemvig følt Savnet af en Højskole i Indre Missions Retning, hvor han med Tryghed kunde anbefale de unge at tage hen, og i 1887 dristede han sig da til – i nøje Forbindelse med Indre Missions Bestyrelse, hvis Formand var Pastor Vilhelm Beck – at indbyde til Højskoleundervisning i Præstegaarden.

I en Artikel i »Indre Missions Tidende« for 21. August 1887 udtaler Pastor Hansen bl. a.: »Maalet for Arbejdet med de Unge skal være først at stille dem lige overfor deres Gud, at de maa faa deres Liv i ham og komme til at leve et sundt kristeligt Liv, men dernæst ogsaa at meddele dem de for Livet nødvendige Kundskaber. Derfor bliver det vigtigste Fag ikke Historie, men Religion.« I et Efterskrift til Artiklen skriver Vilh. Beck bl. a.: »Det er ingenlunde Meningen at oprette en Højskole, som skal staa som en Modsætning og Udfordring overfor de grundtvigske Højskoler. Disse passe nu for Grundtvigianerne, men ikke for Indre Missions Venner. Og forhaabentlig

Nr. Nissum gamle Præstegaard

vil dette Forsøg blive Begyndelsen til Oprettelsen af flere lignende Højskoler andre Steder i Landet.»

I en senere Artikel i »Indre Missions Tidende« (9. Oktober 1887) redegør Pastor Hansen nærmere for Skolens Formaal, og d. 3. November ankom det første Hold paa 15 mandlige Elever, som kom til at bo i den ikke særlig rummelige gamle Præstegaard. I Løbet af Vinteren kom der yderligere 2 Elever til.

Pastor Hansen underviste selv i Religion og dansk Stil samt holdt en Række frie Foredrag for Eleverne. Som Lærere virkede endvidere Henrik Linde Henriksen, Elev fra Staby Vinterlærerseminarium, samt den unge Seminarist P. C. Davidsen. Endvidere talte i Løbet af Vinteren følgende fremmede Talere til de unge: Præsterne Poulsen, Tørring, Jürgens, Resen, og A. Schack, Gudum, Børnehjemsforstander Carlsen, Tingskov, og Missionærerne Niels Eriksen og Anders Chr. Jensen (Anneberg).

Om de i Sandhed primitive Kaar, hvorunder Arbejdet blev udført, har P. C. Davidsen, der da var Højskoleforstander i Haslev, senere fortalt (»Kr. Dagbl.«, 7. Oktober 1910): »Skolestuen var den gamle Præstegaards Havestue. Vi boede om Dagen 2 Lærere i et Gæsteværelse. — »Gymnastiksal« var i den nordlige Ende af en 12 Alen bred Lade. Det var 2 »Gulve«, ialt ca. 10 Fod. Der var Lergulv med antagelige Rottehuller. Lyset faldt sparsomt ind ad de smaa Luffhuller, vel 3×5 Tommer. — »Træ-

hest« dannedes af 2 Elever. Og det gik storartet! Der var Humør i os unge; men der var mere i Præsten. Og der var Arbejdsiver – «.

Pastor Vilh. Beck giver paany (i »Indre Missions Tid.« 15. April 1888) Skolen en smuk Omtale, og i Sommeren 1888 blev den besøgt af 17 unge Piger. Pastor Hansen kan slutte Beretningen om Gerningen i det første Arbejdsaar med Ordene: »Vi kan være glade for at fortsætte den.« Allerede paa det Tidspunkt blev Skolen anerkendt af Staten, og dens Elever kan da søge Understøttelse som til andre lignende Skoler. Ogsaa Ringkøbing Amts Skolefond og Sparekassen i Lemvig viser Sagen Velvilje ved at bevilge Tilskud.

I Løbet af den Sommer byggedes der et Missionshus ved Siden af Præstegaarden. Det var samtidig beregnet paa at tjene som Gymnastiksal for Højskolen og indviedes 12. September 1889 af Provst Blume, Bøvling.

Men allerede i dette Aar bliver det nødvendigt at bygge mere. I Februar 1889 indbyder Pastor Hansen til Danelse af et Aktieselskab om Skolen. Den nødvendige Kapital dertil er 4–5000 Kr. til Opførelse af en Bygning med Elevværelser og en Lærerlejlighed. Indbydelsen frugtede, især takket være Pastor Vilh. Becks Initiativ, og den 24. Juli 1889 nedlagdes Grundstenen til Indre Missions første Højskolebygning. Pastor Hansen talte over Ordene: »Dersom Herren ikke bygger Huset, da arbejder de forgæves, som bygger derpaa«, og han sluttede sin Bøn med følgende Ord: »Men naar det ikke længere kan blive til aandelig og evig Velsignelse, da ønsker jeg, at du vil jævne denne Bygning med Jorden!« – Ikke mindst disse Ord gjorde et stærkt Indtryk paa mange.

Stenfeldt Mathiassen

J. Andreassen

Paa det Tidspunkt var der 42 Elever paa Skolen. Den følgende Vinter er der endda 47 Elever, og den 23. November indviedes Skolen ved en Højtidelighed, hvor bl. a. Vilh. Beck talte.

Den første Højskole

Højskolearbejdet var dermed i god Gænge, og i Løbet af 90'erne voksede Elevholdene til adskilligt over 100 til Trods for, at der allerede i 1889 var paabegyndt en ny Højskole i Indre Missions Retning i Børkop, og et Aar senere kom Haslev og Horne Højskoler til. Til Haslev Højskole blev den førnævnte Lærer P. C. Davidsen antaget som Forstander, og Pastor Hansen skal paa det Tidspunkt »have paatænkt at realisere dette med Højskolen i Nr. Nissum« (Citat efter Vilh. Beck).

Alligevel svarede Pastor Hansen paa en Opfordring om at komme til Haslev og overtage Gerningen der, hvor man tænkte paa at oprette en Afdeling til Forberedelse af Skolelærereksamen og Præliminæreksamen: »Jeg synes ikke, at jeg i Øjeblikket kan nedlægge min Gerning her af mange Grunde — — bl. a. ogsaa p. Gr. af, at et Seminarium her f. T. kan bedst lykkes.«

I Oktober 1891 bebuder han da, at han næste Sommer agter at »oprette et toaarigt Kursus til Præliminæreksamen og første Del af Skolelærereksamen.« Paa det Tidspunkt havde Højskolen foruden den almindelige Højskoleafdeling tillige særlige Afdelinger for Landbrugere, Haandværkere og Vinterlærere.

Asschenfeldt-Hansen

Højskolen efter en Udvidelse

Men ogsaa Brydninger og vanskelige Tider skulde Højskolen opleve. 1897 blev saaledes et vanskeligt Aar med indre Brydninger. Følgen blev, at flere Lærere forlod Skolen, og Elevtallet gik stærkt ned. Pastor Hansen følte sig træt og ønskede at blive forflyttet til et lettere Embede, og d. 5. Marts 1901 solgte han da saavel Højskolen som det Seminarium, som det ogsaa var lykkedes ham at faa oprettet, til Lærer J. Andreassen (nu Sognepræst i Ho-Oksby) for en Pris af 70.000 Kr. Denne overtog Skolerne 1. Sept. 1901 og var Forstander for dem (og Ejer af dem) til 1906.

A. Krogsoe

Et Udtryk for, hvor meget Virksomheden var vokset, kan findes i Pastor Hansens Ord til den nye Forstander: »De bliver Herre over 32 Skorstene«.

I Sommeren 1901 var Højskolens Elevtal nede paa 20, det mindste Tal siden Skolens første Aar.

I 1905 oprettedes Indre Missions Seminarium i Haslev, baaret af et Aktieselskab. Forst. Andreassen frygtede for Konkurrencen, der derved vilde blive paaført Nr. Nissum Sem., og der blev da dannet et nyt Aktieselskab, som overtog Skolerne af Forst. Andreassen. Det nye Aktieselskab antog Pastor

Stenfeldt Mathiassen, der havde været Kapellan i Gudum siden 1904, som Forstander for Højskolen, og han ledede derefter Skolen til 1909. Han fandt imidlertid, at hans Kræfter ikke strakte til til Gerningen, og han søgte derfor og fik Embedet som Sognepræst i Vandborg og Ferring. Pastor C. As-schenfeldt-Hansen, der paa det Tids-punkt var Sognepræst og Forstander for Seminariet, gik ind paa ogsaa for en Tid at overtage Ledelsen af Højskolen. 1911 blev imidlertid Semina-rielærer A. Krogsøe (nu Sognepræst i Getsemane Sogn, København) For-stander for Højskolen (1914 tillige for Seminariet), hvilken Stilling han be-klædte til 1919. Da fik igen Høj-skole og Seminarium hver sin For-stander, Højskolen en tidligere Læ-
rer, Ludv. Olsen (1919–1931). Efter ham fulgte ligeledes en af Skolens tidligere Lærere, L. Kaag, som endnu er For-stander.

Ludv. Olsen

Af større Begivenheder i disse Aar, der for en stor Del har været præget af en mindre Tilgang af Elever – en Skæbne, som Skolen har haft fælles med de fleste af dens Søster- eller snarere Datterskoler – er Højskolens Flytning til en ny Bygning ved Lemvig-Struer Landevej 1923. Ved den Lejlighed adskiltes de to Skoler ikke blot geografisk, men ogsaa administrativt, idet Semi-nariet overtog Højskolens gamle Byg-ninger for 50.000 Kr. og fortsatte som et Aktieselskab, medens Højskolen blev en selvejende Institution med en Bestyrelse paa 9 Medlemmer og et Repræsentantskab paa ca. 100 Med-lemmer, valgt af Indre Missions Sam-fund i Vestjylland.

Paa det nye Sted har Højskolen arbejdet sig jævnt frem, saa at den i Jubilæumsaaret har flere Elever (59) end i noget Aar siden 1901. Den om-fatter nu foruden den almindelige Højskoleafdeling en Husholdningsafdeling og en Efter-skole, og der afholdes hvert Aar adskillige korte Kursus i Husholdning, Kjolesyning og Landbrug, ligesom K.F.U.M.

Laurits Kaag

Den nye Højskole

og K. i Lemvigkredsen siden 1935 har afholdt henholdsvis Vinter- og Sommerlejr der.

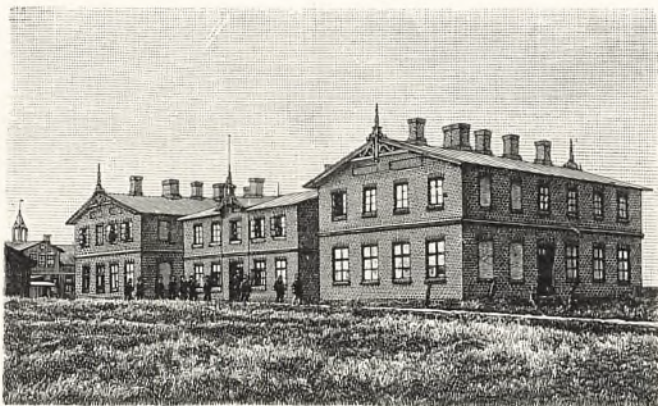
Siden 1923 har følgende været Formænd for Højskolen: Sognepræst Agger, Nr. Nissum, (1923–26); Pastor Krogsøe, København, (1926–29) og Provst Rendtorff, Bøvling, nu Helsingør.

2. SEMINARIET

Begyndelsen til Seminariet kan søges i den Afdeling for Uddannelse af Vinterlærere og Biskolelærere, som Pastor Ad. L. Hansen (vistnok i 1889) udvidede Højskolen med. I Oktober 1891 indbød han to af Egnens Provster (Th. Møller, senere Spentrup, og Gabriel Koch, senere Biskop i Ribe) til sig for at drøfte sin nye Plan om Oprettelse af et Lærerseminarium i Nr. Nissum med dem. »Under vort Besøg her hos Pastor Hansen knælede vi sammen i hans Studereværelse, og der blev Sylden lagt, og den blev lagt godt; thi den blev lagt paa Klippen og lagt i Bøn til Gud« (Provst Th. Møller). Endvidere forelagde han Sagen for Indre Missions Præstekonvent paa Lemvigegnen. En af disse Præster har senere udtalt: »Pastor Hansen forelagde os Planen, fuld af Tillid og Tro, men alle vi andre i Konventet var lidet troende«. Pastor Hansen sluttede dog med at sige: »Lad os begynde smaat og i Guds Navn.«

Den 25. Oktober 1891 averterer saa Pastor Hansen i

»Indre Missions Tidende«: »Til Sommer agter vi — vil Gud — at oprette et toaarigt Kursus til Præliminæreksamen og 1. Del af Skolelærereksamen.« Naar Præliminæreksamen her er taget med, skyldes det, at det økonomisk bedre kunde svare sig, naar der blev taget et Præliminær-

»De tre gamle«

hold med, idet dette kun behøvede særlig Undervisning i Tysk og Engelsk. Præliminæruddannelsen blev dog ikke opretholdt i ret mange Aar.

I Maj 1892 kom de første Elever. De skulde forberedes til Seminariet i de kommende tre Maaneder. Samtidig opførtes den ældste Seminariebygning, og i de følgende to Aar opførtes der hvert Aar en ny Bygning; senere er endnu flere Bygninger kommet til.

Det nydannede Seminarium var et »Friseminarium«, men maatte dog søge Ministeriets Anerkendelse og modtog derfor i 1894 forskellige Inspektionsbesøg. Anerkendelsen blev givet 11. Oktober 1894. 1895 blev det første Hold paa 7 Seminarister ført frem til Eksamen, som paa den Tid maatte tages ved Eksamenskommissionen i Aarhus. Siden 1896 har Eksamen været afholdt paa Seminariet.

Dette udviklede sig saaledes hurtigt fra en ringe Begyndelse til en betydningsfuld Institution. Ikke at Bygningerne var anselige — tværtimod. »Smaat blev der syndet i Tiden —«. Med Undervisningsmidler stod det ogsaa smaat til. Men der kom hurtigt en hel Del Elever, og saavel de som de nyansatte Lærere arbejdede trofast trods de ringe Midler, og Resultaterne blev gennemgaaende tilfredsstillende.

Den nye Seminariebygning

lende. Seminariet var derfor i god Gænge, da Forstander Andreassen overtog det i 1901; men før den nye Forstander opnaede Ministeriets Anerkendelse maatte han love at forbedre Materiellet.

Den nye Forstanders Tid blev paa mange Maader en Konsolideringsperiode. Retningslinierne ligger fast, men han vil mindes paa Seminariet som den, der bl. a. har foretaget en hel Del af de Plantninger, som nu pryder Seminariebyen og mildner den barske Vind. Der blev ogsaa oprettet en privat Børneskole med videregaaende Undervisning og i Tilknytning til Seminariet. Pastor C. Asschenfeldt-Hansen arbejdede endog i 1905 paa at faa et Indre Missions Gymnasium i Nr. Nissum, og han tænkte sig da, at det kunde drives i Tilknytning til den bestaaende private Skole.

I 1902 blev der desuden aabnet Adgang til Seminariet for unge Piger.

I Skoleaaret 1905-06 havde Seminariet 89 Elever i de tre Seminarieklasser + 50 Forberedelseselever. Staten ydede et godt Tilskud til Driften, bl. a. $\frac{1}{3}$ af Lærernes Løn, og gav desuden i direkte Tilskud til Eleverne ca. 6000 Kr. aarlig. Seminariet gav da ogsaa i nogle Aar et pænt Overskud og syntes saaledes økonomisk at være sikret som aldrig før. Ikke des mindre var det nok for en stor Del Frygten for Konkurrencen fra det nyoprettede Seminarium i Haslev, der fik Forstander Andreassen til at sælge Sko-

Den nyeste Seminariebygning

lerne til et nydannet Aktieselskab 1906 for 96.000 Kr. En anden Grund nævner han dog ogsaa i Aarsberetningen 1906: »Det har altid staaet for min Tanke som noget skønnere og rigtigere, at indre Missions Venner selv ejede og drev en saadan Skole, som først og fremmest bør tjene Guds Riges Sag.«

4. April 1906 stiftedes da Aktieselskabet »Nr. Nissum Seminarium og Højskole«. Bestyrelsen kom til at bestaa af 17 Medlemmer, hvoraf »Indre Mission«'s Bestyrelse valgte 8, Aktionærerne 9. Dagen efter købte Bestyrelsen Skolerne, og Overtagelsen fandt Sted 1. Sept. s. A.

Forstander Andreassen opsagde imidlertid snart sin Stilling som Forstander, og Pastor C. Asschenfeldt-Hansen var derefter Forstander indtil 1914, da han afløstes af Seminarielærer og Højskoleforstander A. Krogsøe, der var Forstander til 1919. Siden 1919 har cand. theol. P. C. Gjelstrup (tidl. Kaldskapellan i Ringsted) været Forstander.

Som Formand for Aktieselskabet valgtes først Pastor Asschenfeldt-Hansen, derefter (i dennes Forstandertid) Pastor Iversen, Humlum, til 1914 og Provst Joh. Vibe Petersen til 1915. Derefter igen Pastor Asschenfeldt-Hansen til 1922, hvorefter Provst Th. Møller, tidligere Spentrup, har været Formand.

Betydelige Udvidelser er der sket i den Tid. Den 5. Sept. 1911 indviedes saaledes en ny Seminariebygning af Indre Missions daværende Formand Stiftsprovst Zeuthen, og

ogsaa Biskop Koch, Ribe, talte ved den Lejlighed. Bygningen er opført af Bygningskonstruktør Helligsøe for den beskedne Sum 25.000 Kr. 1923 overtoges Højskolens tidligere Bygninger og indrettedes til Hjælpe lokaler for Undervisningen samt til Elevværelser, og endelig indviedes 17. Januar 1932 den nyeste Seminariebygning, som den nye Seminarielov af 15. April 1930 havde nødvendiggjort. Indvielsen foretoges af Provst Th. Møller, og desuden talte bl. a. Skolekonsulent Kaalund-Jørgensen, der bl. a. udtalte: »Regeringen har skruet Fordringerne en Omgang op, og det er glædeligt at se, at Nr. Nissum Seminarium staar som et af de første af Landets Seminarier, naar det gælder om at efterkomme de nye Krav. Derved har det bevist sin Livskraft.«

Byggesummen var godt 45.000 Kr. Ialt er der i Aarene siden 1919 gennemført større Forbedringer for over 200.000 Kr., og Ministeriet har vurderet det samlede Seminariekompleks til godt 415.000 Kr. og giver i aarligt Tilskud til Driften ca. 50.000 Kr. + ca. 11.000 Kr. i direkte Elevtilskud. Skolens aarlige Budget ligger paa ca. 100.000 Kr.

Om det Liv, der har rørt sig inden for disse Rammer, er det ikke Stedet at tale her; men allerede foranstaaende viser, at de Frø, Pastor Hansen for 50 Aar siden saaede her, er vokset op til levedygtige og vi tør tro velsignelsesrige Træer. I 1936 dimitteredes Elev Nr. 1000 fra Seminariet. Igennem Højskolens flere Tusinde Elever og igen disse Tusinde Lærere og Lærerinder udbreder Bølgeringene sig over hele Landet, ja ud over Landets Grænser, fra den Gerning, som igennem 50 Aar er øvet og stadig øves her.

Johs. Hejbøl

MINDER FRA DE FØRSTE AAR I NØRRE NISSUM

Af fhv. Kinamissionær J. Emil Jensen, Skjern

Født i Slaglille ved Sorø den 21. Maj 1868 indsugede jeg min første Lærdom i Sognets gamle, faldefærdige Skole hos en ligeledes gammel og affældig Skolelærer. Kort efter min Konfirmation kom jeg i Snedkerlære i Sorø, hvor jeg opholdt mig i fire Aar, men Lærlingelivet og Svendelivet i Sorø var af en saadan Beskaffenhed, at jeg blot længtes efter at komme bort, ud til nye Egne og nye Forhold. Mit Maal var foreløbig at naa ned til Paris til den store Verdensudstilling, som skulde holdes der i 1888, og jeg begav mig derfor paa Rejse kort efter, at jeg havde udlært. Efter i godt en Maaned at have vandret det meste af Danmark igennem, naaede jeg i Efteraaret 1887 Esbjerg, hvor jeg fandt Arbejde ved min Profession.

Jeg kom her til at arbejde sammen med flere troende Kammerater og kom derved til at se ind i et helt nyt Liv, hvis Eksistens jeg før kun havde anet, og det blev mit Livs største Rigdom selv at faa Del i dette Liv. Og det var ikke alene Kærlighed til Herren og til Sjælenes Frelse, jeg mødte der iblandt disse nye Venner, men ogsaa en vaagen Kærlighed til og Interesse for Hedningemissionen.

Det var netop i 1888, Præsterne Asschenfeldt-Hansen og Løgstrup begyndte at udgive »Missionsbudet«, og det blev jeg Abonnent paa lige fra første Nummer. Det var ogsaa i de Aar, Pastor N. P. Hansen meldte sig til Tjeneste som Missionær i Indien, og da han med Hustru og Børn samt Søster Sara i Efteraaret 1888 tiltraadte Rejsen fra Esbjerg, var jeg iblandt dem, der fulgte dem om Bord paa Skibet. Tanken om selv at blive Missionær er saaledes omtrent lige saa gammel som mit eget Trosliv, og jeg begyndte da ogsaa straks at tage det ind i mit Bønseliv og mine Planer.

Som et første Skridt paa Vejen besluttede jeg mig i Foraaret 1889 til at rejse til Hamborg og søge Arbejde for at lære Tysk – og, som jeg haabede, at tjene mere, end jeg kunde i Danmark. Det lykkedes mig ogsaa hurtigt at faa Arbejde, og godt Arbejde, og jeg befandt mig helt godt dernede.

Men jeg var ogsaa godt nok klar over, at der maatte boglig Uddannelse til, og da Pastor Ad. L. Hansen just i 1887 havde aabnet den første Indre Missions Højskole, besluttede jeg mig til at rejse hjem og tilbringe Vinteren 1889–90 paa den. Jeg søgte Amtsunderstøttelse til et Vinterophold og fik den, og saa meldte jeg mig hos Pastor Hansen og fik et varmt Velkommen. Da jeg havde godt Arbejde og befandt mig saa godt i Hamborg, blev jeg der dog til Jul, rejste saa hjem til Sorø for at holde Jul, og lige efter Nytaar drog jeg via Esbjerg til Nissum. Vejen gik over Lemvig, og her boede jeg en Nat paa det nylig aabnede Missionshotel, hvor jeg mødte flere Elever, som skulde til Nissum – og for øvrigt flere Venner fra Lemvig, som jeg har bevaret Forbindelsen med lige siden. Dagen efter drog vi i bidende Kulde og med høj Sne paa Vejen med Dagvognen ud til »Kongensgaard« og saa til Fods med alt vort Habengut paa Ryggen ned til Højskolen.

Jeg glemmer aldrig min Modtagelse i Præstegaarden, mit første Indtryk af Pastor Hansen og af hans fredsæle Hustru, hvilke to Mennesker skulde blive mine gode Venner for hele Livet. Højskolebygningen var just opført det Efteraar og var endnu ikke helt færdig, saa jeg maatte de første Nætter sove i Præstens Gæsteværelse. Men efter nogle Dages Forløb var Lokalerne i Orden til at tage imod Eleverne, og jeg flyttede over til min nye Sovesal, men det blev rigtignok »som af Dynen i

Halmen«. Det var et større Hjørneværelse med fire nye umalede to-etages Senge med nogle knudrede Halm-
drasser, og da jeg ikke havde overflødigt Sengetøj, frøs
jeg ynkeligt om Natten. Bygningen var først blevet fær-
dig sent om Efteraaret, saa Vægge og alt var frygtelig
koldt og fugtigt, men i hine Dage blev der ikke stillet
saa store Fordringer til Hygge og sanitære Forhold, og
mærkværdig nok blev ingen af os otte Indbyggere syge.
Der kom en Del nye Elever samtidig med mig, og saa
vidt jeg husker, blev vi godt op imod 100 de følgende
tre Maaneder. Jeg havde nærmest tænkt mig, at jeg skulde
»nyde« et saadant Højskoleophold, og jeg mindes endnu,
hvilken frygtelig Skuffelse særlig Begyndelsen var for mig,
og ofte fristedes jeg til at bryde af og rejse tilbage til
mit hyggelige, varme Værelse i Hamborg igen. Men man
kan vænne sig til meget, og lidt efter lidt begyndte jeg
ogsaa at føle mig hjemme og befinde mig godt i de nye
Omgivelser.

Lærer Davidsen boede paa Skolen og færdedes iblandt
os som vor Ligemand og Kammerat, og Livet og Under-
visningen gik med Liv og Lyst. Især husker jeg Spørgs-
maalstimerne, som Pastor Hansen gerne selv ledede. Det
var mangehaande Spørgsmaal, der blev puttet i Kassen,
og der fik enhver Lejlighed til at aabenbare sin Visdom,
og igennem Foredrag og Fortællinger førtes vi til at se
ud i den forunderlige vide Verden. Det varede heller ikke
længe, før der stiftedes Bekendtskaber og knyttedes Ven-
skaber, og jeg fandt flere, som gik med lignende Tanker
som jeg og nu var kommet paa Skolen for at finde Klar-
ring og prøve sig selv. Iblandt disse var ogsaa den senere
Missionær Lykkegaard, og vi to blev de eneste, som
naaede ud paa Missionsmarken. Han fortsatte sin Læs-
ning og kom saaledes tre Aar forud for mig, idet han blev
færdig og udsendt til Kina i 1896, hvorimod jeg først
kom ud i 1899, men derude fik vi meget med hinanden
at gøre.

Ude i Sognet var vi velkomne i mange Hjem, og lige-
ledes gjorde vi Udflugter til Lemvig, Harboøre og andre
Steder. Pastor Hansen gav sig meget af med os, især naar
han kunde faa os over i sin Stue, eller naar han i Fri-
tiden kunde faa os enkeltvis under Armen og gaa en Tur
med os, og han var utrættelig i at give Raad og lægge
Planer — jeg tror næsten for os alle.

Til første April sluttede Karleskolen, og det var min

Hensigt at rejse tilbage til Hamborg igen for at tjene Penge og for at bide og se, hvad Herren vilde med mig. Men da Paasken faldt lige i de første Dage af April, besluttede jeg mig til sammen med to Venner at holde Paaske i Skjern, før jeg rejste videre. Jeg havde hørt saa meget om Pastor Moes Virksomhed og om det Liv og Røre, der skulde være i Skjern, og nu vilde jeg gerne selv se. Vi kom dertil Skærtorsdag, og i Missionshuset var der straks Venner, der med skjernsk Gæstfrihed tog os med hjem og gav os noget at spise. Jeg kom med en Snedker Andr. Jensen hjem, og da han ogsaa havde Soveplads, blev jeg der Paasken over, og da jeg vilde til at rejse videre, opfordrede han mig til at blive, da han netop stod og manglede en Svend. Jeg indvilligede i at blive foreløbig, og saa blev dette foreløbige til hele to Aar. Og disse to Aar i Skjern blev afgørende for hele mit Liv, idet Tanken om at blive Missionær her blev til en fast Overbevisning.

I Foraaret 1892 var jeg en Maanedstid nede i Stauning Præstegaard hos Pastor Vilh. Gregersen for at polere alle deres Møbler op. Jeg havde haft adskillige smaa Breve og Hilsener fra Pastor Hansen, men en skønne Dag kom der et Brev fra ham, i hvilket han meddelte mig, at han nu begyndte noget højere Skolevæsen, »hvor unge Mennesker kunde komme at studere baade til Præst og Degn, ja til Missionær og Professor og alt, hvad deres Hjerte begærede«, og nu syntes han snart, jeg skulde se at bestemme mig. Han stod lige og skulde rejse til Borris at holde Ungdomsmøde, og han vilde gerne hilse paa mig, naar han passerede Skjern. Jeg talte med Pastor Gregersen derom og bad om Tilladelse til at tage ind til Skjern og hilse paa Pastor Hansen. Saa stod jeg der paa Bane gaarden og tog imod ham og førte ham over til Herningtoget, og han var utrættelig i at fortælle mig alt det, de nu skulde lave deroppe i Nissum, og spørge ud om mine Tanker og Planer, og aldrig glemmer jeg den Stund, da han stod paa Trinbrættet af Herningtoget og holdt mig i Haanden og udbrød med sin lyse, fornøjelige Stemme: »Ja, Emil Jensen, hvis De tror, De skal være Missionær, saa kom De bare op til os, og De skal se, hvor det skal regne ned fra Himmelen baade med Smør og Brød og Ost og alt, hvad De behøver!« Og saa lo han med sin hjertelige Latter, som alle hans Venner kendte saa godt, idet Toget satte sig i Bevægelse. Da jeg kom tilbage til

Stauning, fortalte jeg Pastor Gregersen om min Samtale med Pastor Hansen, og da han hørte om mine Planer, udbød han: »Ja, Emil Jensen, hvis De skal læse til Missionær, saa vil jeg gerne have Lov at give Dem de første 50 Kr. dertil«. Da jeg igen kom hjem til Skjern, viste det sig, at min Mester og flere andre af mine gode Venner stærkt opmuntrede mig til nu at gøre Alvor af min Tanke og tage imod Pastor Hansens Tilbud. Saa pakkede jeg da sammen og rejste igen op til Nissum omkring den første April 1892.

Der mødte et ret stort Antal Aspiranter, og nu skulde det være Lærernes Opgave at prøve, vælge og vrage, hvem der kunde være kvalificerede til at komme igen efter Sommerferien, naar Skolen ret skulde begynde med et Seminariehold og et Præliminærhold. De skulde dog danne een Klasse og undervises sammen; kun skulde Præliminaristerne have Undervisning i Sprog, mens de andre skulde have Sang og Religion. Jeg kom til at bo godt og billigt i disse Maaneder hos Lærer Møllers i Vestre Skole, og ved Slutningen af denne Prøvetid mente Lærerne nok, at jeg kunde komme igennem og faa Præliminæreksamen. Det blev en Opmuntring for mig og en Bestyrkelse i mit Missionærkald, og jeg skrev ned til min gamle Mester i Skjern, om jeg maatte komme der og arbejde i Sommerferien for at tjene lidt til mine Studier.

Da jeg kom til Skjern, meddelte min Mester mig dog, at jeg hellere maatte holde hel Ferie, for der var en Del Venner, som havde paataget sig at sørge for mit Underhold i den Tid, jeg læste, ved at tegne sig for mindre og større Maanedsbidrag, og der var rigeligt baade til mit Ophold i Nissum og senere paa Missionsskolen. Ja, var det da ikke Pastor Hansens Profeti, der bogstavelig gik i Opfyldelse? Saa brugte jeg da min Ferie til at lave Seng, Skrivebord, Stol, Servante, Reol o. s. v., og da Sommerferien var forbi, flyttede jeg til Nissum, hvor imidlertid den første Seminariebygning (Athen) var blevet opført, og der fik jeg det lille $\frac{3}{4}$ Værelse over Trappen anvist, som blev min lille »Hybel« i de to Aar, jeg læste der. Vi var omkring ved et Dusin paa Præliminærholdet, og i Forsommeren 1894 indstillede vi os til Eksamen ved Universitetet og kom ogsaa alle ret pænt fra det. Saa blev jeg igen standset et Aar, da der ikke det Aar blev antaget Elever paa Missionsskolen, hvorfor jeg rejste til London og arbejdede der et Aar som Snedker, og fra

Sommeren 1895—1899 læste jeg paa Missionskolen i Hering og blev dette Efteraar ordineret og udsendt til Kina.

Det er med Tak til Gud, jeg nu ser tilbage paa de Aar, jeg fik Lov at tilbringe i Nissum, og paa, hvad Nissum har betydet i mit Liv. Det var, som alt stort, smaat og famlende i sin Begyndelse, og det gælder baade Højskolen og Seminariet; men der stod en Mand bagved, som havde set et Syn, og dette arbejdede han ivrigt frem imod. Pastor Hansen gik maaske ikke altid i Dybden med sine Planer, men eet vilde han: han vilde tjene Gud, og han vilde tjene Ungdommen. Han var altid til Rede med gode Raad og Hjælp, og saa sørgede han for at faa gode Medhjælpere i Tjenesten. Der var den unge Seminarist Davidsen, som var med fra Højskolens Begyndelse og var Sjælen i den. Han var den fødte Højskolemand, hvad ogsaa hele hans Liv viste, levende, varm og interesseret i hver enkelt Elev. Og da Seminariet begyndte kom den fine, retlinede Cand. Strøm, Lærer Kirkegaard og flere, som var med til at skabe den Skole, som nu er vokset til et stort Træ, og hvorfra saa megen Velsignelse er blevet den danske Skole til Del.

Gid Guds Velsignelse fremdeles maa hvile over den og over alle dem, som færdes der!

J. Emil Jensen

NOGLE MINDER OM PASTOR AD. L. HANSEN

Af pens. Lærer J. Gr. Pinholt, Hove

Minderne om Pastor Hansen hører til de smukkeste og bedste fra mine første Ungdomsaar. De skriver sig særlig fra hans Virksomhed (1883–86) som Kapellan i Tørring-Heldum, hvor min Fader da var eneste Lærer og Kirkesanger i Pastoratet. De personlige Indtryk, jeg dengang modtog, staar endnu, trods det svundne halve Aarhundrede, lyslevende for mig. Pastor Hansens Forgænger som Kapellan var Pastor Karl Povlsen, Vilh.

Birkedals Efterfølger, der ogsaa senere blev en landskendt Personlighed. Denne var høj og kraftig af Skikkelse, og Pastor Hansen var i det ydre næsten en hel Modsætning til ham. Efter Øjemaal at skønne ventede man sig derfor ikke meget af den unge, lille Præstemand, der tilsyneladende ikke havde særlige ydre Betingelser for at kunne gøre sig gældende i Forhold til Formanden. Men det tog hurtigt sin Forandring. Det viste sig nemlig, at »bette Hansen« eller »æ bette Kapellaan«, som han snart benævntes i Omtale, selv om han var en hel anden Type, langt fra var ringere. Tværtimod. Saare sjældent har man vist set en Mand, der som han var i Besiddelse af en naturlig, jævn, ligetil og vindende Væremaade i det daglige Liv og Virke. Der var *slet* intet paataget. Hele den lille Person ligefrem straaledede af naturlig menneskelig Venlighed: Ansigtet med de milde, missende Øjne lyste af umiddelbar Hjertensgodhed. Det var et virkeligt Menneske, ikke alene en ung Præst, — en Ven, der kun vilde en godt. Som der sagdes, kunde man ikke se ham, langt mindre

tale med ham, uden at komme til at holde af ham og faa Tillid til ham, — Tilforladelighedens og Venlighedens Personifikation.

Hele hans lille, harmonisk byggede Skikkelse var præget af kraftig Energi. Hans Naturel tillod ham praktisk talt sjældent at være i Ro, men skulde udløse sig i Virksomhed. Rastløshed, dog ikke Forjægethed, prægede hans Person fra Top til Taa. Sikkert ikke mange Præster har som han været i Kontakt med de enkelte i Menigheden. Straks efter Ankomsten til Pastoratet gik han saa godt som daglig paa Husbesøg for at komme alle paa nært Hold, og dette vedblev han med. Ingens Dør gik han forbi; særlig de gamle og syge ofrede han sig for. Han forstod at sætte sig ind i deres Forhold, tage Del i deres Sorger og Glæder og sprede Trøst, Opmuntring og Haab — en Virksomhed, der i mange Aar bevarede ham i taknemmelig Erindring og ikke er glemt endnu.

Han forstod at tale saa jævnt og ligefrem, at man følte sig som værende sammen med en af sine egne, med ens Lige, og uden at krænke nogens religiøse Stæde kunde han tale inderligt om Livets Ansvar og Maal. I Omdømmet lød det snart: »Er han Missionsmand, saa er han en af de mildeste« — eller: »Han vil have, at alt skal komme indefra«. Til Belysning af, hvor ligefrem og naturligt hans Samtaler kunde falde, kan anføres et enkelt Træk. Han besøgte ofte en ældre Enkekone, der boede i »Tørringbjerg«. Ved et af Besøgene udtalte han, at han var ked af, at han de sidste Maaneder kun havde set hende saa sjældent i Kirken. Hun undskyldte sig med, at det om Vinteren var saa besværligt for hende at komme den lange Vej. Hansen mente, at Naboen, Peter Underbjerg, gerne vilde tage hende med i sin Vogn. — Jo, det var sikkert nok, men det var da saadan sin egen Sag altid at plage ham for det. — »Jamen, kære Ane«, vedblev Hansen, »hvad vil du da svare paa den store Dag?« — »Det kommer saa sandelig an o', hud'en a blywer tilspower«, sagde Ane. Og dette Svar kunde Pastor Hansen ikke give igen paa.

Tørringboerne, mine kære Fødestavnsbrødre og Søstre, har aldrig været stærke i Kirkegang. Skønt de stadig har haft den store, for mig at tykkes ufortjente Lykke Gang paa Gang at faa endog særdeles gode og dygtige Præster, møder de i alt for ringe Tal frem i deres smukke Kirke. Pastor Hansen formaade heller ikke i nævnevær-

dig Grad at faa dette Forhold ændret, skønt man var tilfreds med hans Prædiken. Om dennes Karakter har der i min Erindring bundfældet sig, at han udpræget havde Trang til at understrege den bundløse Taknemmelighedsgæld, vi for de utallige aandelige og timelige Velgerninger stod i til vor himmelske Fader, saa vi i sand og ærlig Erkendelse af egen Uværdighed kunde faa Egenkærligheden trængt tilbage og fyldes af et broderligt hjælpende og tilgivende Sind, ikke i Ord eller Fagter, men af indre Trang — i stort og smaat i det daglige Virke leve Livet til Guds Ære. Det var den praktiske Kristendom, det gjaldt om; kun derigennem kunde den sande Ydmyghed gro, og den fulde Naade tilegnes.

Pastor Hansens Konfirmationsforberedelse var et Kapitel for sig selv, og gennem denne øvede han stor og varig Paavirkning. — Den var et Brud med det hidtil gængse, der væsentlig gik ud paa Katekisation. Vel holdt han paa at faa det mest mulige af Salmevervs og Lærebog fæstnet gennem Udenadslæren; men dette Selvarbejde fremmede han ikke gennem Tvang, kun ved Kappelyst. »Man kan tage alt fra jer, kun ikke, hvad I har lært udenad«, plejede han at sige, og dette er jo en uomtvistelig Kendsgerning. Tilmed havde han en egen Evne til at benytte det fortrinlige pædagogiske Middel, som Ros er. Hvor der var ringeste Grund dertil, undlod han ikke at rose de unge. Det glemtes ikke, naar han sagde, at han var stolt af dem, og mange Børn fik derigennem en fortjent og haardt tiltrængt Oplivelse og Frimodighed, som havde blivende Værdi i det ofte trælsomme Liv, der stod foran dem. Desuden anvendte han den naturlige og nødvendige Fremgangsmaade at illustrere de religiøse Sandheder med Smaatræk fra det daglige Liv og levendegøre dem, saa der kunde foregaa en virkelig Tilegnelse, og som noget særlig ejendommeligt for hans Undervisning var hyppig Anvendelse af korte og knappe Sandheder, der sloges fast. Det var Sætninger som: »Drik aldrig den første Snaps!« — »Een Gang er ikke ingen Gang, men mange, mange Gange!« — og: »Gud ser dig altid!« — »Aldrig nogen Dag uden Bøn!« — »Ingen Søndag uden Kirkegang!« — »Gaa aldrig nogen aaben Kirkedør forbi!« Saadant var noget, der bed sig fast, og det blev for mange til Styrkelse og Hjælp i Fremtiden.

Et talende Vidnesbyrd om hans fine menneskelige Indstilling nævner jeg sluttelig med Glæde — et blandt de

mange — men som gjorde særligt Indtryk paa mig, da det i al sin Ligeformhed virker uforglemmeligt. Det lille Træk kan synes ubetydeligt, men var i Virkeligheden stort.

Jeg var den Gang kun en stor Dreng. Det skete ikke saa sjældent, at jeg af min Fader, naar der var Førstgudstjeneste i den omtrent en halv Mil bortliggende Hældum Kirke, sendtes dertil som Kirkesanger. Naar jeg meldte mig hos ham i Kapellanboligen for at faa Salmenumrene, blev de gennemgaaet, mens jeg nød en forfriskende Kop Kaffe. En Vintermorgen var jeg bleven saa forsinket, at jeg først kom lige til Tiden, men han bød mig desuagtet ind til Kaffebordet. Hans rare lille Frue blev noget nervøs og sagde, at der desværre næppe var Tid dertil nu, men hun skulde have Kaffen færdig, naar Kirkegangen var forbi.

»Nej, lille Mor«, sagde Hansen, »Jens trænger til Kaffen efter den lange Spadseretur, og naar jeg nu gaar over i Kirken og skriver Salmenumrene op for ham, skal vi se, det lige gaar an«. — Nu maa man, for at forstaa Betydningen af denne lille Hændelse, erindre, at i de Tider var Afstanden mellem en Præst og en usselig Degn saa stor, at den kun kunde maales ved Hjælp af astronomiske Talstørrelser, og jeg tvivler meget om, at nogen anden Præst end netop han har kunnet tænke paa, endsige udføre en saadan Tjenergerning. Der var en hel Del Folk i Kirken, og at det vakte berettiget Overraskelse, siger sig selv. —

Ogsaa efter Forflyttelsen til Nørre Nissum fulgte jeg hans Færden og Virksomhed. Det stod for alle som aldeles overvældende, hvad han der udrettede, idet enhver Betingelse for Gennemførelse syntes at mangle.

Den første Indre Missions Højskole blev til i Vinteren 1887 under de mest primitive Forhold i en af den gamle Præstegaards Stuer med Seminarist Davidsen som Hjælper, og vort første Indre Missions Seminarium begyndte 1892 sin Virksomhed med et Lokale i samme Bygningens Havesal. Begge Skolerne staar nu velfunderede og med anselige moderne Bygninger — en hel lille By omkring Præstegaarden. Det var ogsaa samme Mand, der bl. a. fik Tanken om »Kristeligt dansk Fællesforbund« og Diakoniskolen, ligesom han havde Plan om et Hovedstadsgymnasium. Det største var og blev dog under dette rige og mangeartede Arbejde hans Præstegerning, som han med usvækket Omhu skænkede sine Kræfter — uforstaaeligt, at det kunde gennemføres.

NØRRE NISSUM I FORTID, NUTID OG FREMTID

*Festtale ved Elevfesten den 26. November 1937
Af Seminarielærer Johs. Hejbøl.*

Mine Damer og Herrer, Medborgerinder og Medborgere i den hellenske Stat!

Komitéens Formand har bedt mig om at holde en Festtale, og jeg har lovet at forsøge, uden at jeg dog turde garantere noget m. H. t. det festlige.

Efter min Opfattelse maa en Tale, saafremt den i nogen Maade skal kunne tjene som Festtale, være bygget over en Idé, og naar Talen skal holdes i November Maaned i det Herrens Aar 1937, saa er der et Ord, som det er meget vanskeligt at komme uden om, nemlig Ordet Jubilæum. Jeg vil da

gerne prøve at dreje en lille Film i de kommende 10 Minuter, som jeg kunde kalde: *Nr. Nissum i Fortid, Nutid og Fremtid.*

For at det nu ikke skal blive en ren Gentagelse af, hvad De alle har læst baade her og der i den sidste Maaned, skulde det første Billede føre os nogle Hundredtusind Aar tilbage. Det viser os et Verdenshav med dets ustandseligt rullende lange Dønninger, dels i solglitrende Stille, dels med skumfraadende, taarnhøje Bølger, naar Efteraars- og Vinterstormene raser hen over det. Men derefter skal saa følge et Nærbillede af Havbunden, hvor ganske smaa Kalkdyr og Kiselsvampe lægger Millimeter til Millimeter paa Havets Bund og saaledes langsomt bygger Danmark op.

Det næste Billede forestiller en Isørken, ligeledes baade i tindrende Sol og i forrygende Snestorm. Billedet flytter

sig derefter hen imod Bræranden, hvor man maaske ser en enkelt Flok Moskuskokser eller Mammutelefanter og ellers uhyre Mængder af Dynd, Ler og Grus. »De høje Bakkers Læ«, som vi synger om i vor Nationalsang, bliver til for »kun« godt en halv Snes Tusind Aar siden.

Tredie Billede viser en bølgende Urskov med Glimt af dens Blomster- og Dyreverden. Vi flytter op paa Møllebakken og skuer ud over Skoven ovenfra. Mod Nord ser vi Limfjordens blaa Vand, hvor saavel Vikingeskibe som fredelige Handelsfartøjer glider forbi; vi ser maaske Knud d. Helliges Vikingeflaade samle sig ved Humlum. Mod Syd ser vi en uendelig Række af Gravhøje fra Bovbjerg mod Vest ad Viborg til mod Øst, og i Nærbilledet ser vi en Landevej langs Højene, hvor rigtbelastede Vogne fører Varer til og fra Havnen ved Bovbjerg. Men Nissum selv synes endnu mest præget af Urskoven.

Fjerde Billede viser travle Mennesker i Færd med at tilhugge Stenkvadre. Nr. Nissum Kirke bygges højt paa Bakken, og den kongelige Lensmand med klingende Spore og vajende Fjerbaret tilser Opførelsen af en Kongsgaard. Skoven er forsvundet, men endnu frembyder Sognet intet, som har formaaet at vække hele Landets Opmærksomhed. Det ser vi først paa næste Billede, som bærer Indskriften: November 1887.

Billedet viser en stor, gammeldags Spisestue i en nu forlængst nedrevet Længe i den gamle Præstegaard, og omkring et gammelt Spisebord — det er langt fra saa festligt som dem, vi her er samlet om — sidder 15 unge Mænd, og en nybagt Seminarist prøver at bibringe dem elementær Viden i en Række Fag. Vi ser derefter et Billede fra den Tid af det Sted, hvor vi er forsamlet nu: En Flok skrigende — ikke Seminarister, men Krager og Maager efter Præstegaardskarlens Plov.

Kun 50 Aar siden — og hvilken Forandring nu. En ukendt Betragter maa jo tro, at Kongen selv har flyttet sit Hof hertil. Og lad os glæde os over Forandringen og samtidig sende dem en venlig Tanke, som gjorde Arbejdet her under de smaa Kaar, dengang det følte som noget stort, at man fik en ny Seminariebygning — Athen — med Klasseværelser forneden og Lærerboliger og Elevværelser ovenpaa! Maa jeg bede Forsamlingen rejse sig og hilse paa de to Veteraner fra den Tid: cand. Strøm, der staar for alle gamle Nissumitter som for os, der ser Dem daglig, som Ridderen uden Frygt og Dadel, selv

om De beskedent skjuler Ridderkorset, og Lærer Kirkegaard, der endnu er med til at bære Dagens Byrder og Glæder. Vi vil med denne Hilsen knytte Fortiden og Nutiden sammen og saa godt vi kan det vedgaa Arv og Gæld. Pastor Ad. L. Hansen, Manden for det hele, maa vi nøjes med at mindes i Ærbødighed.

Og saa endnu et Billede, der bærer Aarstallet 1987. Der er nu ingen af de nuværende Lærere tilbage — forhaabentlig heller ingen af de nuværende Elever! — det skulde da være som Forstander og Lærere; til den Tid hedder det nok noget andet fint. Men rundt omkring i Landet bliver saa den ene og saa den anden af dem, der sidder her, 70 og maa gaa »paa Pensionen«, og saa viser Billedet da nogle af disse gamle, der kommer sammen, og efter at nogle Ord er vekslet om Pensionen og Børnene og Gigten, kommer de jo til at tale om den glade Tid, da »vi var paa Nissum«*.

Ja, saaledes har Tiderne vekslet over dette Sted og vil vedblive at veksle til Dagenes Ende, og vort Ophold her, hvad enten det er som Elev i en 4–5 Aar eller som Lærer i op imod et halvt Hundrede Aar som nu Lærer Kirkegaard, er kun som en Draabe i Verdenshavet. Men som Danmark ikke var blevet til, hvis ikke Kalkdyrene havde bygget hver sin lille Del, saaledes bliver der ogsaa en Brist i det nuværende og kommende Danmark, hvis ikke hver af os gør vort, og dertil hører ikke alene, at vi gør vort Arbejde samvittighedsfuldt i Hverdagen, men ogsaa at vi forstaar at nyde Festen i fulde Drag, naar dens Time er inde. En god Fest er en stor Livsværdi, ikke mindst en Fest som denne, der bl. a. har den Opgave at knytte sammen og give Indtryk af Fællesskab — mellem Lærere og Elever, mellem Klasse og Klasse, mellem Fortid, Nutid og Fremtid.

Jeg vil slutte med at udtale Ønsket om, at ingen maa gaa ud fra Seminariet her uden at være blevet præget af den paa een Gang barske og alvorlige, men samtidig afvekslende og smilende Natur her med de vide Udsyn fra Bakketoppene saavel som de hyggelige Dalsnævninger og Gryder langs Bækkeløbene. Jeg vil ønske, at Nissumitter maa have noget af det samme over sig: Alvor og Ansvarsbevidsthed ved Siden af Lune og Charme. Vide Udsyn ved Siden af Samling om det nærliggende, de nærmeste Krav. Og jeg vil ønske, at ogsaa Historiens

*) Et mere lokalt bestemt Afsnit af Talen er her udeladt.

ærværdige Tale om Tradition og Fællesskab og om, at Menneskets Liv er som Døgnfluens, maa sætte sit Præg paa enhver af os, lære os baade Alvor og Gammen. Og saa denne Tale minder jo nemlig om at udnytte Øjeblikket fuldt ud, saavel Arbejdets som Festens, og maatte vi nu alle kunne være eet i Festens glade Timer, saa skal det nok blive os en Hjælp til at blive eet i Hverdagens Slid.

Jeg vil slutte med at udbringe et 6-foldigt Leve for det hellenske Fællesskab, Fællesskabet mellem Lærere og Elever, mellem Klasse og Klasse, mellem Fortid, Nutid og Fremtid.

KANTATE

VED NØRRE NISSUM HØJSKOLES 50 AARS JUBILÆUM
DEN 28. NOVEMBER 1937

Af fhv. Højskoleforstander Ludv. Olsen

FÆLLESSANG

»Giv mig Gud en Salmetunge«

I en Verdens Folkevrimle,
drømmende om høje Himle,
drager unge ud.
Nogle suges med af Strømmen,
andre glemmer Himmeldrømmen,
faa kun gaar med Gud.

Gud er den, hvis høje Stjerne
vinker Sjælen i det fjerne
op mod Livets Maal,
saa skal Aandens Dyder dyrkes,
da skal Guddomstanken styrkes
som en Viljes Staal.

Hos vor Gud er aabne Arme,
han har Raad og Hjertevarme,
Guld for al vor Gæld.
Og skal Livets Visdom vindes,
kun hos Gud dens Kilde findes,
han er Visdoms Væld.

Lys fra Gud er Livets Lampe
til at føre Aandens Kampe
sandt og uden Skrømt.
Kraft fra Gud er Ild, der lyner,
Liv med Glans fra høje Syner,
unge Sind har drømt.

Lykkes det, vil Liv og Lære
vokse sammen til Guds Ære
som et Tvillingpar,
og da maa, hvor Gud skal tjenes,
Tro og Vilje smukt forenes
som vort Hjertes Svar.

I den Gerning, her blev grundet,
tabtes mange Slag, og vundet
blev saa lidet Land.
*Men i vore kolde Hjerter
tændte Gud ved Troens Kerter
Aandens Glød i Brand.*

Give Gud, det Værk maa lykkes,
give Gud, at her maa bygges
gildt til unges Gavn.
Da skal Livet sig forynge,
da skal sene Slægter synge
højt om Herrens Navn.

KOR (UNISONO)

Mere rigt, end vi formaar at fatte,
dækker Gud sit Bord for den, som tror;
thi han har af Aandens rige Skatte
nok for alle Fattigfolk paa Jord.
Og han har en Faders stærke Arme,
han har Livets Traade i sin Haand,
mod de fangne vil han sig forbarne,
angergivne giver han sin Aand.

Han har skænket svundne Slægter Naade,
opladt Livets Ord til Trøst og Tugt,
ladet Miskundhed og Sandhed raade
selv for Ranker, der var uden Frugt.
Det var ham, der gav de gamle Styrke,
ham, der gød sin Ild i deres Hu,
det var ham, hvis Vang de fik at dyrke,
saa vi høster modne Frugter nu.

Derfor skal en Takkehymne lyde
fra vort Hjertes Dyb med Pris til Gud. —
Herre, giv, at ogsaa vi maa tyde,
hvad der er din gode Viljes Bud.
Giv at vi med kristusgrebne Hjerter,
med din Fred i Favn trods Dødens Gys,
vandrende med himmeltændte Kerter
bringer Jordens Slægter Livets Lys.

KOR (UNISONO)

»Som dybest Brønd gi'r altid klare Vande

Hvad stort kan gro i Livets Foraarsvind?
Hvad vokser vel i Ungdoms grønne Vange?
En Venneklok med sommerlyse Sind,
hvis Idealer løfter sig i Sange.
En Flok, hvis Styrke er et enigt Tag,
hvor Fællesskabets Frugt er sød at smage.
— Der graves Guld i gode Venners Lag,
der vindes Kraft til Daad i lyse Dage.

Naar Aandens Guld og Glæde møntes ud,
og hver kan raade, hvad han fik i Eje,
vil Takketonen løfte sig til Gud,
hvis Tanker er saa høje som hans Veje.
Thi alt som Hjerteguldet bliver delt,
erfarer vi: Guds Visdom er i Live. —
— Kun den, der giver andre, ejer helt
den Glæde, Himmelguldet har at give.

Saa luk da op for Vaarens milde Luft,
lad Solen tø det frosne Hjertes Kulde,
da bliver Sindet mildt som Blomsterduft,
og Livets Dage bliver, hvad de skulde.
Spred Himmelguld til store og til smaa,
vær tro imod din Ungdoms Vennekæde, —
— Den Sjæl, der giver andre, han skal faa
et rigt og topfyldt Maal af varig Glæde.

FÆLLESSANG

»Paa det jævne«

Med et Læs af rige Minder
gav vi Haanden til Farvel,
og mens Livets Dage rinder,
vil vi føle Hjertets Gæld.
Det gør Sjælen varm, naar Sorgen
kommer med sin mørke Sky. —
Det kan minde os en Morgen,
naar vor Dag er skær og ny. —

I en Kreds af kære Venner
er vort Gensyn lyst og skønt.
Vi er hjemme, og vi kender
Ungdomssindet eviggrønt.
Her er Luft for unge Lunger,
her er Syn for unge Sind,
her kan vaagen Ungdoms Hunger
suge Livets Næring ind.

Med et Væld af rige Tanker
vil vi drage ud herfra,
ud, hvor Livets Pulsslag banker,
ud, hvor Ungdom prøves af.
Det er gildt i Livets Færden
at ophøje Herrens Bud,
det er gævt at møde Verden
med en ydmyg Tro paa Gud.

AARET DER SVANDT

Af Forstander P. C. Gjelstrup

En Regnvejrssøndag i April 1937 samledes en stor Kreds af Seminariebyens og Sognets Beboere i Seminariets Gym-

Pastor Ad. L. Hansen med Familie

nastiksal for at føre en Kiste op til Kirkegaarden. Baaren var Dagen i Forvejen ankommet fra Haslev og hensat i Gymnastiksalen, som Eleverne sammen med en af Lærerne havde pyntet saa smukt som muligt. Nu blev den af Repræsentanter for Højskolens og Seminariets Lærerkreds baaret ud og sat paa en Vogn, som tilhørte en af Sognets ældre Mænd, der selv sad i Kuskesædet. Derefter satte det store Følge sig i Gang, mens unge Piger fra Seminariet gik foran og strøede Grønt. I Kirken blev sagt det sidste Farvel, bl. a. af Stedets Præst; saa sænkedes Kisten i Jorden i Pastor Ad. L. Hansens Gravsted.

Hermed sluttede det Ad. L. Hansen'ske Hjems Historie; det var hans Hustru, som den Dag førtes til sit sidste Hvilested. Inden vi gaar over til Aarets øvrige Historie, sænker vi ærbødigt Fanen i Mindet om, hvad disse to

har betydet for Nr. Nissum Sogn med dets to Ungdoms- skoler og for dansk Ungdom og Skole videnom.

1. EKSAMINER OG ELEV TAL

Afsluttende Eksamen begyndte 3. Maj (skr. Eksamen)

Den sidste Skoledag

og sluttede 3. Juli. Der var til *2den Del* indstillet 18, som bestod med følgende Udfald:

mg+	2
mg	5
mg?	10
g+	1

Altsaa et smukt, ensartet Hold. Især maa det noteres med Tilfredshed, at alle bestod; siden i 1936 Faldegrænsen hævedes til $g \times$, er det nemlig ikke mere nogen Sjælden- heden ved Seminarierne, at en eller anden dumper til *2den Del*, noget, som i tidligere Tid var næsten uhørt.

Til *1ste Del* var indstillet 27, hvoraf de 26 bestod. Re- sultatet var følgende:

mg+	4
mg	8
mg?	5
g+	9

Optagelsesprøven afholdtes 21.–23. Juni. Der var anmeldt 41 til Prøven, hvoraf bestod 35 og optoges 27. Desuden optoges 3 med Dispensation. Ialt altsaa 30. Ellers er det af Ministeriet fastsatte Maksimum 28; men for 1937 og 1938 blev der givet Tilladelse til at optage 2 ekstra. Meddelelsen herom kom først, da Prøven var forbi og det Læremøde, der skulde tage Bestemmelse om Optagelsen, var ved at slutte. Nr. 29 og 30 blev straks tilkaldt og fik Besked om den glædelige Overraskelse; og man tør nok paastaa, at det var to lykkelige Mennesker, der gik ned ad Trapperne efter den Meddelelse.

Som Tallene viser, var Tilgangen til Seminariet betydelig, hvad ogsaa var Tilfældet andetsteds. Det kan i den Forbindelse bemærkes, at Lærerkollegiet her ved Seminariet anlægger det Synspunkt, at Vejen ind i I Klasse i Tider med stærk Tilgang normalt maa gaa igennem Optagelsesprøven, saa kun meget faa maa gaa ind paa den ministerielle Dispensation. I Overensstemmelse hermed optoges kun tre uden Prøve; de øvrige Realister o. lign., som meldte sig, fik Nej eller blev henvist til at gaa til Optagelsesprøve først. Det her foreliggende Problem kan undertiden være vanskeligt; men vi bestræber os for at løse det saaledes, at Hovedhensynet tages til Aspiranterne og samtidig et vist, rimeligt Hensyn til dygtige Realister, der har meldt sig i god Tid.

Elevtallet saa ved sidste Nytaarsskifte saaledes ud:

Kl.	mandl.	kvindl.	Ialt
I	17	14	31
II	19	7	26
III	15	11	26
IV	21	3	24
Ialt	72	35	107

Ialt altsaa 107 Elever, hvoraf ca. to Trediedele var mandlige, ca. en Trediedel kvindelige. Dertil kommer 38 i Forberedelsesklassen, hvorefter Skolens samlede Elevtal pr. Nytaar 1938 var 145.

Af stor Betydning for Seminariernes Elevtilgang er *Statsunderstøttelsen*, som derfor passende kan omtales her. Der blev i 1937 tilstaaet Nr. Nissum Seminarium 13.900 Kr. til Fordeling mellem Elever i II, III og IV Klasse.

Beløbet fordeltes i 55 Portioner paa 200—400 Kr., nemlig saaledes:

400 Kr.	2 Port.
350 »	3 »
300 »	16 »
250 »	9 »
200 »	25 »

Desuden opnaaede enkelte Elever Understøttelse af Ge-
rickes Legat m. m. Endelig uddeltes *Ad. L. Hansens* Le-
gat med 2 Portioner á 77,96 Kr. til Johs. Madsen og Carl
Pihl, begge i Seminariets IV Klasse.

2. I ARBEJDSTØJET

Det daglige Arbejde er gaet sin jævne Gang; det skal
jeg ikke trætte med at fortælle om; derimod indbyder
jeg gerne Aarbogens Læsere til at se indenfor, naarsom-
helst de har Lyst. Men maaske det kan interessere at høre
lidt om de mange Lejligheder, hvor Arbejdet er sat ind
i en Ramme ud over det dagligdags; derpaa vil jeg gerne
give nogle Eksempler.

Ekskursioner har der været adskillige af. Saaledes har
II Klasse været paa geologisk Ekskursion til Viborgeg-
nen; og det geologiske Specialehold har under Lærer Kirke-
gaards Ledelse været paa 2 Todagesture, i April til Her-
ning—Vejle—Middelfartegnen (heri deltog Geologen Dr.
phil. Nordmann) og i September til Thy. I April var det
kirkehistoriske Specialehold i Salling for at bese forskel-
lige interessante Kirker; heri deltog Lærer Hejbøl og For-
stander Gjelstrup. Til Ekskursionerne kan ogsaa henreg-
nes den snart traditionelle *Lejrskole for II Klasse* paa Vel-
ling Østergaard; den lededes af Lærerne Christensen og
Hansen og foregik i Tiden 20.—25. August; der dyrkedes
blandt andet Naturhistorie, Idræt, Tegning og sidst, men
ikke mindst; godt Kammeratskab. Det sidste gælder ogsaa
III Klasses Skolerejse til København i Efteraarsferien under
Lærer Sørensens Ledelse; efter nogle Aars Hvil toges denne
fortræffelige Tur op igen, sikkert til stor Glæde for alle
Deltagerne; foruden de obligate Seværdigheder i Køben-
havn naaede man at besøge det kgl. Teater og en køben-
havnsk Kommuneskole (Søndermarksskolen); en Dag an-
vendtes til Biltur gennem Nordsjælland med Ophold paa
Frederiksborg Slot og Kronborg; paa Udvejen gjordes
Holdt i Odense og paa Hjemvejen i Roskilde, Ringsted
og Sorø.

III Klases Skolebesøg har for fjerde Gang fundet Sted i det forløbne Aar og kan nu sikkert anses for en ganske fast Institution. Før Sommerferien tilbragtes en halv Snes Dage i en Række Landsbyskoler paa Holstebrøegnen; efter Sommerferien aflagdes et tre Dages Besøg paa Lemvig Kommuneskole. Landsbyskolebesøget gjaldt følgende:

Førstelærer	Ahm, Handbjerg.
—	Hansen, Trabjerg.
—	Isachsen, Borbjerg.
—	Jørgensen, Ejsing.
—	Larsen, Bjert.
—	Larsen, Mejrup.
—	Madsen, Hjerm.
—	Nøhr, Hvam.
—	Rasmussen, Vinderup.
—	Rasmussen, Idom.
—	Thorsen, Ryde.
—	Thøgersen, Hjerm.
—	Ørts, Fousing.

Disse fortjener alle en varm Tak, fordi de aabnede ikke blot deres Skole, men ogsaa deres Hjem for de unge Mennesker. Det samme fortjener Lærerpersonalet i Lemvig samt Amtskolekonsulent Leander Jacobsen og Overlærer Nygaard — begge for øvrigt gamle Nissumitter —, som var behjælpelige ved Tilrettelæggelsen af de forskellige Skolebesøg.

Kursus. Flere saadanne har i Aarets Løb været afholdt paa Seminariet. Den 8. Maj gav Læge, Fru Charlotte Dalmark et *Hygiejnekursus*, der var foranstaltet af Røde Kors, og hvortil foruden Eleverne var indbudt Omegnsens Lærere. Den 5.—8. Juli holdt Sammenslutningen af Ringkøbing Amts Lærerkredse med Seminariet som Vært et saakaldt »*selskabeligt Kursus*«, med Udflugter, frit Samvær og forskellige Foredrag og Demonstrationer, dels ved Seminariets Lærere, dels ved andre Kræfter; dette Kursus, der var et første Forsøg, forløb saaledes, at sikkert alle Deltagerne fik Lyst til en Gentagelse. Faa Dage efter gav Lærer Christensen under stor Tilslutning (26 Deltagere) et seks Dages *Tegnekursus*.

Alle disse Ting vidner om en livlig Interesse og Bævægelse saavel fra vordende som nuværende Læreres Side. Dette har sikkert en Sammenhæng med hele den pædagogiske Interesse, som har ført til Aarets store Begivenhed indenfor den danske Skoleverden: Vedtagelsen af

den nye *Folkeskolelov af 18. Maj 1937*. Denne Lov, som ligger i Forlængelse af Seminarieloven af 1930, bør ikke gaa uomtalt hen i denne Aarsberetning. Den har da ogsaa været Genstand for Behandling paa Seminariet, idet Skolekonsulent Kaalund-Jørgensen ved en Inspektion i Oktober samlede hele Skolen og gav en meget instruktiv Gennemgang af Loven.

3. I FESTDRAGT.

Seminarieungdommen paa Snekastning. Den Begivenhed, hvortil der her sigtes, hang sammen med den voldsomme Vinter i Aarets Begyndelse. Særlig galt var det paa Borum Vejen, hvor Sneen laa i mandshøje, ufremkommelige Driver, saa Beboerne havde Grund til at frygte for, at den skulde blive til evig Sne. Da traadte Seminariets Elever til og reddede Stillingen. Sognets Folk leverede Skovle; Klasse for Klasse tog sin Tørn, en Time ad Gangen; og i Løbet af en Formiddag var Vejen ryddet. Fortællingen herom kan passende indlede dette Afsnit af Aarsberetningen; for skønt ingen var i Festdragt, var utvivlsomt alle i Festhumør, ogsaa de unge Piger, som ellers var vant til at haandtere Synaalen, men nu havde faaet Skovlen i Haand.

»Lærermødet« hos Frk. Nielsen. Ordet Lærermøde lyder ikke særlig festligt; men dette var heller ikke noget almindeligt Lærermøde. En Aften i Februar blev hele

Lærpersonalet af de kvindelige Elever indkaldt til »Lærermøde« hos Frk. Nielsen. Ingen vidste, hvad det gjaldt; Damerne viste en beundringsværdig Evne til at holde Tand for Tunge, saa Spændingen var stor. Da vi kom til Stede, var alle de kvindelige Elever samlet; en velvillig Stemning var udbredt over det hele; der skulde aabenbart ikke ske os noget ondt. Saa traadte en af de unge Piger frem og holdt en lille Takketale for Lærerne; og derefter udløstes Spændingen: hver af os fik udleveret som Foræring et smukt Halstørklæde — alle strikkede af de unge Damer, dels i, dels uden for Timerne. Det var jo en glædelig Overraskelse; sikkert vil ingen af os glemme denne Aften eller den smukke Tænkemaade, som laa bagved. Derfor skal disse Halstørklæder ogsaa med i Aarsberetningen.

Møder og Foredrag har været afholdt i ret stort Tal, som oftest med Seminariets Foredragsforening eller K. F.U.M. og K. som Arrangører. Nedenfor nævnes de væsentlige i den Rækkefølge, hvori de er holdt.

Dr. Cederblad, Gøteborg (udsendt af »Norden«): Sange om Sverige.
 Professor Ejnar Thomsen: Den litterære Situation i Danmark ved
 Johs. V. Jensens Gennembrud.

Cand. mag. Axel V. Nielsen, Aarhus: Stjernesked, Ildkugler og Meteorsten.

Lærer A. C. Nielsen, Vinderup: Ungdomsmøde.

Adjunkt Carl Rasmussen, Randers: Kinas Historie i nyere Tid.

Sognepræst A. S. Krogsøe: Jobsproblemet.

Redaktør H. Christensen: Den spændte verdenshist. Situation.

Seminarie lærer H. J. Hansen: At kende Guds Vilje og at gøre den.

fhv. Seminarieforst. Stig Bredstrup: Børneskikkelser hos Dickens.

Sognepræst Roesgaard, Tørring: Nadversyn og Nadvertro.

Forfatteren Holger Rosenberg: Ny Zealand.

Direktør Adam Poulsen: Det gamle Spil om Enhver.

Sognepræst E. J. Poulsen, Odense: Kirkemødet i Oxford.

Skolebestyrer Sv. Johansen, Slesvig: Dansk Skoleliv i Sydslesvig.

Pastor Led, København: Grundtvig og det særlige ved Grundtvigianismen.

Billedhuggeren Kurt Isenstein: Tegning og Modellering i Skolen.

Fester og lign. Her maa først nævnes den skriftlige *Udflugt* til Resenborg i Juni; endnu denne Gang lykkes det, ved stor Velvilje fra Sognebeboernes Side, at skaffe Hestekøretøjer til Turen, saa det sædvanlige, imponerende Vogntog kom i Stand. *Dimissionsfesten* afholdtes 3. Juli; heri deltog Skolekonsulenten med Frue; endvidere var for første Gang Dimittendernes Forældre indbudt; de var mødt i stort Tal og bidrog meget til

at kaste Glans over Festen. September bragte ikke mindre end tre Festdage: 1) *Sportskampene med Ranum Seminarium*, som denne Gang foregik hos os, 2) Samvær med Bestyrelsen og 3) Kongens Fødselsdag med de sædvanlige hjemlige Sportskampe. November indeholdt to Festaftener. Til den førnævnte Oplæsning af Dir. Adam Poulsen var Lærerpersonalet fra Lemvig og Landsbyskolerne indbudt; bagefter samledes Gæsterne med IV Kl. og Seminariets Lærere til Kaffe i Tegnesalen; det fremgik af det hele, at Ungdommen gerne maatte komme igen. *Elevfesten* fejredes 26. Novbr. med Koncert under Lærer Nissens Taktstok, Opførelse af Hostrups: »Feriegæsterne«, Festtale ved Lærer Hejbøl m. m. Aaret sluttede med *K. F. U. K.* og *M.s Julefest* i Gymnastiksalen, der som sædvanlig var meget festligt pyntet. Her holdt Biskop *Malmstrøm* Julealen, Koret sang, der ofredes til de unges Ydre Mission, og Pastor Nielsen og jeg henholdsvis indledede og sluttede Aftenen. Bagefter indbød alle til en Kop Kaffe i den nye Bygning; da blev der Grund til at tænke paa det gamle Ord, at hvor der er Hjerterum, er der ogsaa Husrum.

Stævner. Det mest omfattende af den Art var *Kristeligt Lærer- og Lærerindemøde*, som afholdtes her i Dagene 28.–31. Juli. Det blev et meget stort Møde: over 250 Deltagere. Seminariet havde paataget sig at sørge for Bespisningen og Lokalerne, og Sognets Beboere gav de mange Gæster Husly. Det blev et meget festligt Møde; og Stedet var meget passende valgt, da det tilsvarende Møde sidste Gang afholdtes her for 25 Aar siden, ved hvilken Lejlighed Danske Læreres Missionsforening var blevet stiftet. Det var altsaa en Jubilæumsfest.

Endvidere har Seminariet dannet Rammen om 1912'ernes 25 Aars Stævne i Pinseferien; og i Sommerferien samledes 1927'erne her til 10 Aars Fest. Endelig bør i denne Sammenhæng nævnes Lemvigegnens Nissumitters Sommerstævne, som denne Gang foregik hos Lærer Mosegaard i Rom den 15. Juni.

4. FORSKELLIGT.

De ydre Forandringer paa Stedet er snart fortalt. Lærer Hansens Lejlighed er blevet moderniseret med Indlæggelse af Centralvarme m. m.; paa den kvindelige Elevbygning er udført forskellige Forbedringer, hvorved f.

Eks. den lange, skumle Gang paa 1ste Sal er blevet helt forvandlet; og i IV Klasse er indsat nyt Materiel med plane Borde og løse Stole.

Lærerinde Frk. *Nielsen* havde sidste Foraar en længere Sygdomsperiode, hvorunder hun gennemgik en Kur paa Hald. Hendes Arbejde besørgeades af Lærerne Christensen og Hejbøl samt af Frk. Larsen, Ø. Skole, og Lærer Maarbjerg.

Elev i IV Kl. *Marius P. Sloth* var ved Skoleaarets Begyndelse paa Studieophold i Genève – en Belønning for Besvarelsen af en af de danske Fredsforeninger udsat Prisopgave.

I August døde Snedkermester *Jens Hansen*, Ulfborg, Medlem af Seminariets Bestyrelse siden Aktieselskabets Oprettelse i 1906, en tro Ven af Gerningen her. En stor Del af Seminariets Materiel stammer fra hans Værksted; hans Arbejde var altid solidt, smukt og billigt. I hans Sted er Bygningskonstruktør N. V. Nielsen, Lemvig, indtraadt i Bestyrelsen.

Elevforeningen har i det svundne Aar hævdet sin Stilling smukt, baade talmæssigt og økonomisk. »Dæmring« har skiftet Redaktion; Lærer Winther, Rødding, har efter to Aars dygtigt og energisk Arbejde trukket sig tilbage; han fortjener ogsaa ved denne Lejlighed en varm Tak og hans Eftermand, Lærer Steffensen, Aalkjær, et lige saa varmt Velkommen tilbage til sin gamle Post. Paa Grund af Sygdom har den nyvalgte Kasserer, Lærer Øe, Engbjerg, ikke kunnet tiltræde, hvorfor Lærer Moeslund, Gudum, har fungeret indtil nu.

Endnu maa nævnes, at vor Nabo, *Nr. Nissum Højskole*, i November 1937 fejrede sit 50 Aars Jubilæum. Tilslutningen var overordentlig stor; og der lød ved Festen mange Ord, som vidnede om Taknemmelighed mod denne Skole og om Tro paa dens Fremtid. Det samme Aar, i hvilket Døden lukkede Ad. L. Hansens Hjem, gav saaledes et stærkt Bevis paa, at hans Værk lever. Maatte rig Velsignelse fra oven ogsaa i Fremtiden følge de to Skoler, der er knyttet til hans Navn!

DIMITTENDERNE 1937

Marius Ramskov Andersen, født 31. Oktbr. 1915 i Nr. Omme. Søn af Husmand Jens R. Andersen, Nr. Omme pr. Ørnhøj. Hovedkarakter: mg (6,70). Vikar ved Lillelund Skole pr. Ulfborg.

Jens Ove Jensen Boe, født 23. Decbr. 1915 i Hvorum. Søn af Grd. Anders O. J. Boe, Hvorum pr. Hobro. Præliminæreks. 1933 med Udm. Hovedkarakter: mg× (7,21). Vikar i Sevel pr. Vinderup.

Peder Nørby Christensen, født 8. Decbr. 1915 i Asp. Søn af Cementstøber N. Chr. Christensen, Asp pr. Struer. Præliminæreks. 1931. Hovedkarakter: mg? (6,35).

Erik Kristian Eriksen, født 7. Jan. 1914 i Gudum. Søn af Grd. Evald Eriksen, Flyndergaard pr. Bækmarksbro. Hovedkarakter: mg (6,75). Vinterlærer i Hover.

Hartvig Eriksen, født 7. April 1915 i Gudum. Søn af Gdr. Evald Eriksen, Flyndergaard pr. Bækmarksbro. Præliminæreks. Hovedkarakter: mg? (6,29). Lærer ved Børkop Højskole.

Kristiane Gade, født 21. Febr. 1916 i Søndbjerg. Datter af Boelsmand Karl Gade, Hvidbjerg. Præliminæreks. 1932 med Udm. Hovedkarakter: mg (6,88). Vinterlærerinde ved Lem Stationsskole.

Agnes Hansen, født 17. Juli 1910 paa Alrø. Datter af Kæmner M. Johs. P. Hansen, Østbirk. Hovedkarakter: mg (7,15). Aarsvikar i Struer.

Eigill Brinkmann Hansen, født 27. Novbr. 1914 i Viborg. Søn af Indremissionær L. P. Hansen, Roskilde. Realeks. 1932. Hovedkarakter: mg? (6,21).

Aksel Jensen-Gadegaard, født 14. Novbr. 1914 i Nr. Nissum. Søn af afd. Seminarielærer J. Jensen-Gadegaard, Nr. Nissum. Præliminæreksamen. Hovedkarakter: g× (5,38). Aarskursus paa Statens Gymnasstikinstitut 1937-38.

Henry Johannes Jønsson, født 25. Novbr. 1910 i Allingaabro. Søn af Indremissionær Svend P. Jønsson, Simsted. Hovedkarakter: mg? (6,03). Vinterlærer i Hjerting.

Gerda Rigmor Lykkegaard, født 16. Sept. 1912 i Troldhede. Datter af afd. Lærer J. K. Lykkegaard (02), Troldhede. Hovedkarakter: mg? (6,03). Aspirant i Lærerindeembede i Voulund.

Jens Skov Madsen, født 10. Febr. 1912 i Rom. Søn af Grd. Erik Skov Madsen, Rom Vestergaard pr. Lemvig. Hovedkarakter: mg? (6,02). Lærer ved Grindsted Ungdomsskole.

Eigil Frederik Andersen Munksgaard, født 11. Marts 1916 i Struer. Søn af Postpakkemester J. P. A. Munksgaard, Kirkegade 30, Struer. Præliminæreks. 1932. Hovedkarakter mg? (6,59). Har haft Sygevikariat i Struer og Langaa.

Aksel Nielsen, født 20. August 1915 i Holstebro. Søn af Sadelmager Knud Nielsen, Sønderlandsgade 14, Holstebro. Præliminæreksamen 1930 med Gennemsnitskarakter ug. Hovedkarakter: mgX (7,41). Vikar i Kalundborg.

Kristian Østergaard Sandbæk Nielsen, født 21. Decbr. 1914 i Ølby. Søn af Murer Jens Nielsen, Ølby pr. Struer. Hovedkarakter mg? (6,03). Lærer ved Saustrup Drengeskole, Holstebro.

Anna Gerda Nørgaard, født 24. Decbr. 1915 i Thisted. Datter af Kommunalærer Christen Nørgaard, Thisted. Præliminæreks. 1932 med Udm. Hovedkarakter mg? (6,58). Aarskursus paa Statens Gymnastikinstitut 1937-38.

Christian Bang Nørgaard, født 2. Febr. 1916 i Hjerm. Søn af Grd. Jens Nørgaard, Ø. Ausum, Hjerm. Præliminæreks. 1933. Hovedkarakter: mg? (6,40).

Karl Kristian Petersen, født 22. Juli 1914 i Holstebro. Søn af Maler P. Chr. Petersen, Struervej 69, Holstebro. Præliminæreks. 1930. Hovedkarakter mg (7,13). Aarsvikar i Troldhede.

3. Række (f. v.): Lærer H. Petersen. E. Brinchmann Hansen. Axel Gadegaard. Chr. Bang Nørgaard. K. Sandbæk Nielsen. E. Munksgaard. E. Eriksen. M. Ramskov Andersen. Aksel Nielsen. J. Jensen Boe. J. Jønsson. J. Skov Madsen.

2. Række: Lærer Hansen. Lærer Søndergaard. Lærer Nissen. Lærer Christensen. Fru Christensen. K. C. Petersen. Agnes Hansen. Gerda Lykkegaard. P. Nørby Christensen. Hartvig Eriksen. Ditte Gade. Annagerda Nørgaard. Frk. Poulsen. Fru Berg. Lærer Berg.

1. Række: Frk. Jensen. Frk. Larsen. Lærer Sørensen. Fru Sørensen. Frk. Gjelstrup. Skolekonsulent F. C. Kaalund-Jørgensen. Fru Kaalund-Jørgensen. Forstander Gjelstrup. Fru Kirkegaard. Lærer Kirkegaard. Fru Hejbøl. Lærer Hejbøl.

AF AARETS DAGBOG

(EFTER »DÆMRING« 1937)

- Ansættelser og Udnævnelser.**
- 12 Pastor *Moustgaard* k. t. Sognepræst for Løgstør og Løgsted.
- 13 *H. St. Billek* t. F. L. Vestenskov
- 15 *J. Pedersen* k. t. F. L. i Legind.
- 17 *Munk Poulsen* udn. t. Vicesko-leinsp. ved Vestergades Skole, Herning.
- 20 *R. P. Sørensen* § 35 L. i Frøslev-Padborg.
- 21 *Aage Ehrenreich* k. t. F. L. i Fole, Sønderjylland.
- *J. P. Pedersen* k. t. F. L. i Bangsbostrand.
- 24 *Johs. Sandegaard* k. t. F. L. i Nr. Bork.
- 26 *Aage R. Nielsen* k. t. F. L. i No.
- 27 *P. C. Hansen* k. t. 2. L. Mammen
- 28 *K. K. Krage* k. t. L. i Hjørring.
- 29 *P. V. Karlsmose* f. ans. s. E. L. i Redsted.
- *Aage Kristensen* k. t. F. L. i Stoense.
- *Ejnar H. Krogh* k. t. F. L. i Klitmøller.
- 30 *P. K. Larsen* k. t. F. L. i Vallensbæk.
- *J. C. Rasmussen* k. t. E. L. i Rejnstrup.
- 31 *Elmer Dalsgaard* f. ans. s. 2. L. i Asaa.
- *A. Simmelsgaard* k. t. F. L. i Ilsted.
- 32 *J. Bønnerup* f. ans. s. 2. L. i Sdr. Kirkeby.
- *E. Frandsen* L. v. Nr. Nissum Højskole.
- *J. Bjerg Jensen* Asp. s. E. L. i Straasø.
- *S. A. Juul* k. t. F. L. i Olsker.
- 32 *Jens E. Mortensen* k. t. E. L. i Drantum.
- *P. Roed Petersen* L. i Randers.
- *Dorthea Stentoft* Li. Suldrup.
- 33 *E. Abrahamsen* f. ans. i Gudum n. Skole.
- *Agnes Ahm* k. t. Li. i Brejning.
- *P. Billeskov* k. t. 2. L. i Lyngs.
- *J. A. Jensen* k. t. 2. L. i Sjørring.
- *M. Linderøth* f. ans. Klitmøller.
- *G. Peters-Lehm* E. L. Harring.
- *P. Mortensen* Asp. s. 2. L. i Ulfborg.
- *Jacob Rasmussen* f. ans. Fæbro.
- 35 *Johs. Bendtsen* Asp. s. 2. L. i Troelstrup.
- *Henry Christensen* k. t. T. L. i Herning.
- *P. J. Nielsen* f. ans. 2. L. Aulum
- *A. Nyholm* k. t. T. L. i Odense.
- *E. Toftemark* f. ans. s. 2. L. i Vinderup.
- *J. O. B. Østergaard* Asp. s. 2. L. i Udbyneder.
- 36 *H. Andersen* V. L. i Astrup.
- *S. Christensen* V. L. i Dejbjerglund.
- *Th. Dalgaard* V. L. i Askov.
- *H. E. Jensen* L. Skibbild Frisk.
- *C. O. Rauff* V. L. i Bølling.
- *Marie Sandegaard* Asp. s. Li. i Dybe s. Skole.
- *J. Schjørring* Asp. s. 2. L. i Kær-bøl pr. Ribe.
- *Sønderriis* L. v. Haslev Højsk.
- 37 *Hartvig Eriksen* L. v. Børkop Højskole.
- *Ditte Gade* V. L. v. Lem Stationsskole.
- *Agnes Hansen* Aarsvik. Struer.

- *Johs. Jønsson V.* L. i Hjerting.
- *Gerda Lykkegaard Asp.* s. Li. i Voulund.
- *J. Skov Madsen L. v.* Grindsted Ungdomsskole.
- *Aksel Nielsen Vik.* Kalundborg
- *K. Sandbæk Nielsen L. v.* Sauerstrup Drengehjem, Holstebro.
- *K. C. Petersen Aarsvikar* Troldhede.

Afsked.

- Fhv. Seminarielærer Pastor *Nicolajsen*, Storvorde.
- 00 *Chr. Christensen*, Ingstrup ^{31/10}
- 12 *N. C. Poulsen*, Randers.
- 21 *P. Madsen*, Odby.
- 24 *P. Thirup*, Bissrup (^{31/3}).

Døde.

- Fru *Thora Hansen*, Haslev (Enke efter Seminariets Stifter, Pastor Ad. I. Hansen).
- 99 *N. Nielsen*, Rønland.
- 01 *H. Jensen*, Rejnstrup.
- 02 *S. Chr. Knudsen*, Nøvling.
- 06 *L. P. Højbæk*, Vesterbo. (^{26/11}).
- 12 *K. M. Jensen*, Himlingøje. (^{3/4}).
- 16 *Alfred Petersen*, Bjødstrup.
- 26 *Viggo Bro*, Fredericia.

Brylluper.

- 20 *M. Larsen* og Frk. *Gudrun Skaarup*, Thyborøn. (^{3/6}).
- 27 *Bachmann-Olesen*.
— *P. K. Hansen*. (^{25/7}).
- *J. P. Lilleøer*. (^{7/7} 1936).
- *Eigild Sørensen*.
- 28 *P. Gregersen* og Frk. *Kathrine Christensen*, St. Binderup. ^{29/12}
- *Kr. Skov* og Frk. *Louise Hansen*, Holstebro (^{10/10}).
- 30 *Johs. Horslund Olsen* (^{7/3}).
- 31 *Ansgar Simmelsgaard* og Frk. *Marie Pedersen*, Vind.
- 32 *Sara Laursen* og Gaardej. *Otto Viftrup*, Handbjerg. (^{1/2}).
- *Jens E. Mortensen* og Frk. *Lydia Andersen*, Vejle. (^{7/3}).
- 33 *E. Abrahamsen* og Frk. *Helga Brink*, Ejstrupholm. (^{17/4}).
- *M. Linderoth* og Frk. *Hilda Henriksen* (35). (^{9/7}).
- 35 *Johs. Grummesgaard Bendtsen* og Frk. *Jenny Elisabeth Siggaard*, Skjern. (^{17/10}).

- 36 *P. Eske Nielsen* og Frk. *Inger Præcius Madsen*, Nibe. (^{19/10}).

Eksaminer.

- 19 *M. Astrupgaard* Diplom som Talelærer.
- 20 *Frede Hansen* Sløjdlærereks. fra Askov.
— *Marie Arenth Nielsen* Fagl.eks. i Sang og Musik (1936).
- 25 *P. M. Kjær* Sløjdlærereks. i København.
- 27 *Axel Nielsen* Studentereks. og Filosofikum.
- 28 *Magnus Jensen* Svømmelærereksamen.
- 33 *Ehlin Fløe* 2. Grads Esperantoeksamen.
- 35 *H. Boye* Svømmelærereks.
- 36 *N. Møller Gade* hævet Praktikkarakteren to Grader.

Aarskursus.

- 14 *J. N. Jensen*, Avedøre.
- 24 *H. Nørgaard*, Troldhede.
- 26 *Anna Overgaard*, København.
— *R. Tingsgaard*, København.
- 27 *P. Andersen*, Odense.
— *Aksel Nielsen*, Hedehusene.
— *P. Sulkjær Stampe*, København
- 29 *S. Hebsgaard*, Rødovre.
— *Johanne Mortensen*, Anslet.
- 30 *Kr. Vad Jensen*, Ansager.
- 33 *T. Rytter Hansen*, Assens.
- 37 *Aksel Gadegaard* (Gymnastik).
— *Annagerda Nørgaard* (do).

Stævner.

- 12'ernes 25 Aars Jubilæum i Nr. Nissum (Pinsen).
Nissumstævne i Kbhvn. (^{7/3}).
do. i Rom Skole,
Lemvig. (^{15/6}).

Bøger.

- 02 *S. M. Sørensen* og *A. C. Hoppe*: »Mod Jul« og »Julelys«.
- 12 *Chr. Winther* og *P. Schjærrff*: Historisk Digtning.
- 17 *S. A. Tordrup*: Børnepsykologi
- 20 *P. Dahl Nielsen*: Vort Maal — og Vejen dertil.
- 23 *M. Lassen*: Det skal nok gaa.
- 27 *C. G. Madsen*: »Tretten« og »Frisopgaven«.

Andet.

- 99 *N. Hald* i Forretningsudvalget for Lærerstandens Sygekasse.
- 02 *Aagaard Poulsen* paa Hjemmesophold. Skal derefter være Leder af D. M. S.'s nye Præsteskole i Manchukuo.
- 04 *Alfred Lund* 25 Aar i Randers ($\frac{1}{10}$).
- *Paaske og Hustru Sølvbryllup* ($\frac{9}{3}$).
- 05 *Ove Nygaard* Fmd. for »Dengens Landbost. Sygeforening«
- 06 *J. Søndergaard Jacobsen* i Best. for »Kristelig Lærer- og Lærerindeforening«.
- 06 *Julin* Sekretær for Indre Missions Børnegudstjenester.
- 11 *Th. Madsen* Fmd. for »Danske Læreres Missionsforening«.
- 17 *C. M. Christensen* ledet Tegnekursus paa Sem. ($\frac{12}{7}$ — $\frac{17}{7}$).
- 18 *Ditlev Andersen* Forst. f. Teknisk Skole, Ikast.
- 19 *Morten Christensen* Navneforandring til *Astrupgaard*.
- 23 *Em. Nielsen* Kredsformand for K. F. U. M. og K. i Skive-Salling Kredsen.
- *St. Steffensen* i Best. for Lærerstandens Sygekasse.
- 27 *A. Konradsen* Redaktionssekret. ved »Kjellerup Social-Dem.«
- 29 *K. V. Petersen* Navneforandr. til *Milsgaard*.
- 33 *Knud Aage Andersen* Danmarks Repræsent. f. Verdenssammensl. af esperantistiske Lærere og Medlem af den danske Esperantoforenings Hovedbestyrelse.
- *P. Mortensen* Fmd. f. Sammenlutningen af vestjydske Esperantoklubber.

Mr. Lars P. Søren Christensen

Kristen Hilsvej 16

74

Charlottenlund

1937